

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemán veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejemán veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristočna petičvrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoludne.

Štev. 262.

V Ljubljani, v torek 16. novembra 1886.

Letnik XIV.

Govor Salisburyjev pri lordmajorskem banketu.

Govor predsednika angleškega ministerstva pri lordmajorskem banketu v Londonu, v katerem je omenjeni diplomat povdarjal položaj na balkanskem poluotoku, se tako-le glasi:

Ni Egipt, ki bi zavzemal glavno pozornost naše unanje politike, marveč poluotok Balkanski; ne turška država, marveč svobodna krščanska država je, nje nevarnosti so vzbudile obilno pozornost naše dežele. Bolgarski narod je vzbujal pred desetimi leti simpatije naše dežele, in odsihmal je Evropa mnogo upanja stavila na to deželo. Upali smo, da bodeta napredek in omika stavila neprestopljive ovire zoper napade od zunaj in Bolgarija ni prekanila nade evropske. Še pred kratkim se je to pokazala naj-sijajnejše, ko so neke polnoči osnovali zaroto častniki, katerim je viteški knez Bolgarski največ zaupal in ktere je vodil do zmage. Denar od drugod jih je premotil, obrnili so se zoper kneza in ga pahnili z prestola. Vest in javno mnenje Evrope je to dejanje obsodilo.

Nič manj ni bila Evropa osupnjena slišati o ravnanji vnanjih državnikov, kateri so hoteli zarotnike oprostiti kazni, ktero so pošteno zaslužili. Segali so nadalje dan na dan v pravice prostega in nezavisnega naroda; k sreči je to ostalo pri diplomatičnih grožnjah, dasiravno Evropa to ravnanje z največim obžalovanjem opazuje. Vendar je to ravnanje dalo povod hudi govoric, ktera more navdajati krščanske narode na Balkanu z žalostno slutnjo zaradi njih osode. Naj je že položaj Bolgarske od ene strani vreden obžalovanja, vendar je Evropa gledala z začudenjem na to deželo. Bolgarsko ljudstvo ni še dolgo vživalo svobode, vendar je pokazalo tolik pogum in toliko stanovitnosti, braniti čast in svobodo, da je komaj v zgodovini najti ljudstvo, pri katerem bi se našlo toliko vstrajnosti in ljubezni do samostalnosti. To je srečno znamenje za prihodnost, in kakor mislim, začetek sijajnega zgodovinskega razvoja. Ti dogodki zanimivajo evropske narode.

Pravice Bolgarske so zagotovljene po Berolinski pogodbi, to je pogodba, na kateri sloni mir v jugovzhodni Evropi. Kar se Anglije tiče, je ona tudi vdeležena pri Berolinski pogodbi, vendar ne ona sama in za sebe. Tukaj gré za splošne koristi. Mi smo z drugimi velevlastmi podpisali to pogodbo, a nimamo samo mi dolžnosti maščevati lomljenje te pogodbe, ko bi se to zgodilo. Ako smatrajo evropske velevlasti ali le nekaj njih za svojo dolžnost, varovati veljavo te pogodbe, se nadejam z agotovo, da angleško ljudstvo ne bode niti za trenotek premišljevalo isto nalogo tudi za svojo dolžnost spoznati. Politika angleška je klubu temu na trdni podlagi, da ob priliki véasih odklone stalno, in ne zavisí od teženj (tendenzen) tega ali onega ministerstva; ako kdo želi vedeti bodočo politiko Angleško, naj vpraša le preteklost. Trikrat v tem stoletju je bil od severa sém sovražen napad na balkanski poluotok. Prvikrat se je zgodilo to pod ministertvom vojvoda Wellingtonskega, ki ni bil vojnega duhá. Napaden je bil balkanski poluotok, Anglija je bila sama brez zaveznikov in po nasvetu vojvode Wellingtonskega, ki ni mislil, da bi bila Anglija sama obvezana, je ona samo protestovala in oporekala. (To je bilo leta 1827, ko so Rusi stali pred Drinopoljem, a umaknili so se; začele so se namreč med njimi hude bolezni.) Drugi pot je stal na krmilu vlade minister lord Aberdeen, od kterege je bilo znano, da je strastno želel ohraniti mir. Takrat je imela Anglija za zaveznike Francoze in Avstrijance, pozneje je pristopila še Turčija in Italija, in pod vodstvom miroljubnega lorda Aberdeena je izvršila Angleška svojo dolžnost kot ud evropske zveze. Avstrija je v tej vojni zasedla Valahijo in Moldavo, Francozi in Angleži so vzeli Sebastopol in Rusija je bila potisnena iz Črnega morja — za nekaj let.

Tretjikrat se je vršil tak napad pod ministrom lordom Beaconsfieldom. Ta ni pozabil dolžnosti, ktere je Angliji nakladala nje slavna preteklost. Ali zopet je bila Anglija brez zaveznikov. On je spoznal, da Anglije ne zanima toliko napad na balkanski poluotok, da bi bila dolžna, stopiti na delo (začeti vojsko)

in to je bil vzrok, da je lord Beaconsfield vpeljal politiko miru. (V Berolinski pogodbi se je Rusiji zopet pot preprečila in tako vstanovila vzhodna Rumelija). To je bila previdna politika, ker Beaconsfield se je pripravil na to, ako bi se bila vojska obrnila proti tisti morski ožini, kjer bi bila Anglija prisiljena braniti svoje koristi. Vsi ti prejnavedeni slučajji (Präcedenzfälle) so določili to točko, da je Anglija imela dolžnost tako ravnati, ne toliko zaradi sebe, marveč kakor član evropske zveze v družbi z drugimi članovi. Anglija pa ne bode spoznala, da je to dolžna storiti na korist drugim, katerim se ne zdí potrebno, da bi spoznali to za svojo dolžnost. A treba se je ozirati posebno na ta slučaj, ako bi bile v nevarnosti angleške koristi. Ako se to dotakne angleških koristi, potem se ne bode Anglija ravnala po zaveznikih, ktere bi morebiti imela.

Nje lastna moč bode dosti velika, da bode branila svoje koristi, kjer se bodo napadale. V sedanjem slučaju pa ne kažejo le-ti prej povzeti slučajji, da angleška korist ni v nevarnosti, marveč dejansko je to, da Turčija in Avstrija, ki imate dežele na balkanskem poluotoku, gledati na videz prostodušno in brez skrbi na dogodke, ki se vršé njima pred durmi. Pri tej zadevi je Avstrija v prvi vrsti vdeležena, in „sklepi Avstrije bodo posebno odločevali v svétu britanske vlade“. (Kaj laskavo za Avstrijo). Politika Avstrije bode močno vplivala na Angleško. Naj pa prinese prihodnost kar hoče, vendar se ne bojim, da bi bil moten mir v Evropi. Nadejam se, da se nihče ne bode dotikal mlade prostosti, ki je v nevarnosti. Nadejam se, da ne bode treba sklicevati se na vaše sočutje (simpatije) zaradi naprav in vredb o varnosti in brambi, marveč, da bode bodočnost prinesla razvit kupčije in obrta, a ne razdirajočih vojnih nasledkov.

Angleški ministerski predsednik pravi, da so velevlasti, ki so podpirale Berolinsko pogodbo, dolžne skrbeti, da se ta ne ruši. — Prvi je pogodbo rušil bolgarski knez; a ta čas Angležem ni prišlo na misel, klicati zoper rušenje. — Le srbski kralj je šel za to v boj. — Sedaj pa, ko Rusi hočejo deželo zasedeti, je naenkrat rušen Berolinski mir; Avstrija in

LISTEK.

Carstvovanje Katarine II. (1762—1796).

Po Solovjevu in drugih spisal J. Steklasa.

(Dalje.)

3. Nemiri na Poljskem.

V februarju l. 1768 je bil sklenjen med Rusijo in Poljsko ugovor, vsled kterege se je Rusija obvezala, da hoče ohraniti stari obstoječi red na Poljskem ali da se brez njenega vmešanja in soglasja tudi ne sme nič spremeniti. Poljski poslanci so sklenili, da naj se v Petrogradu izreče zahvala caru v imenu naroda poljskega in litovskega za pokroviteljstvo.

V Petrogradu se je mislilo, da je teško poljsko vprašanje rešeno. Konfederacija je bila po dovršenem delu tudi precej razpuščena; ruska vojska je odšla iz Varšave, ter se je pripravljala tudi za odhod iz kraljestva, kar so dobili meseca marca l. 1768 glas o nemiru v Podoliji. Krasinski, brat škofa Kamenškega, in Pulavsky, odvetnik, sta pridobila mesto

Bar ter razvila zastavo vstaje na vero in svobodo; v Galiciji se je osnovala druga konfederacija pod vodstvom Potočkega; v Ljubljino tretja pod vodstvom Roževskega. Ali ta ustanek vendar pri vsem tem ni bil naroden: krilati besedi: „vera in svoboda“ niste delovali na množico; težko je bilo navdaševati se za vero, naslanjaje se samo na besede kakšnega mniha prenapetneža; med tem, ko ni bilo videti, kdo in kako stiska vero, sé je teško bilo vnemati za svobodo, ktero so le redki vživali in sicer samo za to, da snujejo konfederacije, zdaj proti temu, zdaj proti drugemu, pozivajoči na pomoč tujo vojsko. V Varšavi je sklenil senat prositi carico rusko, kot zaščitnico svobode, postav in pravic republike (poljske države), da upotrebi proti puntarjem svojo vojsko, ki se je nahajala na Poljskem. Repnin je razposlal vojsko na razne strani in konfederati se jej niso mogli nikjer zoperstavljati. Mesta, zavzeta po konfederatih — Bar, Berdičev, Krakov — so bila hitro osvojena: ali teško je bilo preganjati male čete konfederatov, ki so se razsule po straneh, plenile blagajne, robili drug drugega, katolika in dissidenta, duhovnega in svetnega. Poplenivši blagajne, pobegale so čete na Oggersko ali Šlezko. Precej s

početka je bilo videti, da se konfederacija s svojimi lastnimi silami ne bode mogla držati proti Rusom, in da je vsled tega pričakovala rešitev le od tuje pomoči. Kamenski škof Krasinski je obiskal dvor — Draždanski, Dunajski, Versaljski, ter razkladal, kako hoče Rusija zavladati na Poljskem — in kakšna nesreča bode vsled tega za celo Evropo! Avstrija, in posebno Francoska ste se nagnili na stran konfederatov.

Glavni tabor konfederatov je bil Tešin, a generali, katerim je bil na čelu grof Pac, prebivali so v Eperiešu na (Oggerskem). Prvi minister Ljudevita XV., vojvoda Šuazelj, je priznal konfederacijo, ter poslal k njej na pomoč kasneje tako znamenitega Dimurjeja, ki nam je v svojih zapiskih zapustil opis tedanjih odnošajev na Poljskem, posebno pa še o konfederatih. Po besedah Dimurjeja je bil general Pac razkošen in posebno lahkomisljen; bolj smel, nego hraber, in bolj častihlepen nego sposoben. Hvali pa generalnega tajnika Boguša, ki je vse opravljal. Pulavskij je bil hraber mlad človek, ali nepostojen, ki se ni znal držati ene osnove, sicer pa brez skušnje v vojaških zadevah, ali sebe je smatral za velikega vojskovodja vsled prevelike

nino na žganje še prav zdatno povišati, zato pa jo znižati na vino in meso. Došli volilci so mu izrekli svoje zaupanje.

(Posojila na hipoteke) dajala bo kranjska hranilnica od 1. januarja 1887 dalje po $4\frac{1}{2}\%$. Manjša posojila pa, ki ne presegajo 300 gold., dajala bo domačinom po 4% .

(Slikar Jurij Šubic) je zopet dodelal tri večje slike za stranske altarje farne cerkve v Osilnici na Dolenjskem. „Marija Pomagaj“ z Jezuškom v naročji, slikana, kakor jo navadno vidimo, v podnožji plavajo ljubki angelčki. — „Sv. trije Kralji“ so nekako posneti po sliki Šenklavškega stranskega altarja; skupina je prav primerno razpostavljena; ljubeznjiva je Marija, držeč Jezuška v naročji, na kterega od zgoraj kaže svitla zvezda. Kralji so v svoji tradicionalni obleki in barvi, zamorec je morda preveč črn. — „Sv. Kozma in Damijan“ sta slikana zelo realistično, tipus orientalski je očitno izražen. — Vse tri slike delajo čast domačemu slikarju, lep kinč bi bile vsaki cerkvi.

(Posojilnice) ustanovili bodo v Logateci in so v ravnateljstvo voljeni gg. notar Gruntar, Josip Smolej in dr. Strgar. Naloga jim bo vse oskrbeti, da se posojilnica prej ko prej ustanovi.

(Vinarska in sadjarska šola) na Dolenjskem v Grmu poleg Novega mesta se bo otvorila s službo božjo v četrtek dne 18. t. m. ob 9. uri zjutraj. Popoldne bo v Novem mestu banket.

(Dolenjska železnica) bo 131,5 km. dolga in bo veljala z vozovjem vred 9,347.000 gold. Od teh pripada na stransko progo Kočevsko 2,924.000 gold. Proračun namreč velja za progo Ljubljana-Trebnj-Novomesto-Straža.

(Prenovljenje Mariborske stolne cerkve) je dovršeno in pravijo, da se je delo jako lepo in dobro dogvalo.

(Zarad dvoboja) namerava Celjski državni pravdnik v roko vzeti dr. Glantschnigga in dr. Forreggerja.

(Koprski poštar) je tak hud slovanožer, da denar, ki bi ga imel na slovenske nakaznice izplačevati, po cel mesec zadržuje, ker pravi, da ne razume slovanščine. Dobro, potem naj pusti službo, ker ni za njo. Koper je na slovanskih tleh in človek, ki hoče pri Slovanih poštno službo opravljati, mora pred vsem našinščine zmožen biti. Kdor bi ga videl, naj mu to le pové!

(Avstro-Ogerski Lloyd) obrnil se je nedavno s prošnjo do vlade, da bi se mu dovolilo napraviti prioriteto posojilo. Rabiti ga misli za pomnožitev parniškega parka, kar se mu neogibno potrebno dozdeva, če se hoče ohraniti na površji današnje dōbe nasproti tolišnje konkurence, kakoršna mu od vseh straneh žuga. V novi pogodbi, ki se bo letos z Lloydom sklenila, bo tudi točka, da sta predsednik in podpredsednik Lloydov vsak iz ene državne polovice doma.

Telegrami.

Budapešt, 16. nov. Budgetni odsek avstro-delegacije sprejel je ordinarij vojnega budgeta. Med debato je vojni minister rekel, da se iz mobilizacije vsako leto na papirju izvršene dá sklepati, da se mobilizacija po sedaj obstoječem teritorijalnem zistemu v polovici časa memo preje izvršiti dá. Dal je napraviti za poskušnjo mobilizacijo konjištva; kar mu je bilo pomankljivega, je takoj odpravil.

Sofija, 16. nov. Sočranje se je preložilo ne da bi se bilo določilo, kedaj da se zopet snide.

Umrlí so:

13. nov. Alojzija Novak, strojevodjeva hči, $6\frac{1}{2}$ mes., Marije Terezije cesta št. 1, božjast. — Ana Hrovat, usmiljena sestra, 34 let, Kravja dolina št. 11, jetika.

14. nov. Ana Perdan, kupčevalčeva hči, 5 let, Cesarja Jožefa trg št. 13, škarlatica.

15. nov. Vincene pl. vitez Herrisch, c. k. umirovljeni uradnik, 83 let, Krakovski nasip št. 18, ostarelost.

V bolnišnici:

12. nov. Ema Pregel, dekla, 20 let, jetika.

Tuji.

14. novembra.

Pri **Maltcu**: Lupini, Fakler, Püss, Petermichel, Felber in Michel, trgovci, z Dunaja. — Jurij Muschlechner, tovarnar, iz Inomosta.

Izdajatelj in odgovorni treditnik Matej Močnik.

Pri **Stonu**: Marija pl. Eichelberger, zasebnica, z Dunaja. — Leop. Weltman, tovarnar, z Dunaja. — S. Taussig, trgovec, z Dunaja. — Dr. F. Zeissler, zdravnik, iz Bleda. — F. Martin, zasebnik, iz Trsta.

Pri **Bavarskem dvoru**: Sofija Hotschever, soproga poštne predstojnika z materjo, iz Tirolskega.

Pri **Južnem kolodvoru**: Srečko Lank, zasebnik, iz Frankheima. — Anton Potočnik, zasebnik, iz Škofje Loke. — Janez Androjno, zasebnik, s soprogo, iz Loga.

Pri **Virantu**: Josip Verencič, posestnik, iz Líberca. — Anton Lach, posestnik, iz Kresnic. — Franc Klemenčič, posestnik, iz Št. Vida.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.	730-00	+ 2,6	sl. svzh.	megla	8-00	
15. 2. u. pop.	731-15	+10 2	sl. zap.	del. jasno	dež	
9. u. zveč.	733-23	+ 9-0	sl. zap.	oblačno		

Dopoludne megla, čez dan nekoliko oblačno; večerna zarija. Srednja temperatura $7-3^{\circ}$ C., za $3-5^{\circ}$ nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo)

16. novembra

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 85 kr.
Sreberna " 5% " 100 " (s 16% davka)	85 " "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	113 " 60 " "
Papirna renta, davka prosta	101 " 10 " "
Akcije avstr.-ogerske banke	571 " "
Kreditne akcije	284 " 90 " "
London	125 " 70 " "
Srebro	" " "
Francoski napoleon.	9 " 93 1/2 " "
Ces. cekini	5 " 95 " "
Nemške marke	61 " 57 1/2 " "

Oklic!

vsem bralcem tega cenjenega lista.

Ker mislim popolnem opustiti svoje provincijalne podružnice in prevzeti neko tovarniško podjetje, prodam vse svoje blago za četrtno vrednosti, namreč

vse po 97 kr.

97 kr.
1 moški klobuk iz mehke klobučevine v vseh barvah.

97 kr.
1 ženska srajca z vezanjem iz najfinjšega šifona.

97 kr.
6 parov nogovičle jedne barve ali progaste.

97 kr.
1 dober namizni prt, bel, damasten, ali barvast.

97 kr.
1 moške hlače, varstvo proti mrazu, velike.

97 kr.
1 umeteljna pipa iz morske pene s pokrovom.

97 kr.
1 ženska pahljača, fino poslikana modna.

97 kr.
1 bracelet, jako okrašen s kameni.

97 kr.
12 kavinih žličic iz pravega Londonskega brit. srebra.

97 kr.
1 tricet obleka za dečke ali deklice, hlače in telovnik.

97 kr.
1 moška srajca iz finega šifona, kretona ali oksforda.

97 kr.
3 pare nogovje za ženske, dobre baže.

97 kr.
6 prtličev, belih ali barvastih, damastni uzorec.

97 kr.
1 predposteljna preproga iz jutelne, desinovana.

97 kr.
1 smodnik iz pristne morske pene.

97 kr.
1 urna verižica iz umetnega zlata s privezkom.

97 kr.
2 svečnika iz pristnega Londonskega britanija srebra.

97 kr.
3 mizni noži iz pristnega Londonskega britanija srebra.

97 kr.
1 žensko spodnje krilo, pleteno s progami.

97 kr.
1 par elegantnih suknenih čevljev za doma.

97 kr.
1 volnen jopič za moške in ženske.

97 kr.
6 prtličev za brisanje posod iz sivoga platna s prog.

97 kr.
1 žensko ogrinjalo, veliko.

97 kr.
3 žepni robozi iz fine Lyonske svile v različnih barvah.

97 kr.
1 prstan z brilantom, ponarejeni kameni.

97 kr.
1 zajemalnica za juho iz prist. Londonskega brit. srebra.

97 kr.
6 francoskih vilic iz prist. Londonskega britanija srebra.

97 kr.
1 volnene hlače (sistem Jägerjev) za moške.

97 kr.
6 otirač, križast uzorec, obrobljene.

97 kr.
1 kasetta s 10 komadi angleških pristnobarvastih žepnih robozov v različnih barvah.

97 kr.
3 šali iz fine volne, v živih barvah z resami.

97 kr.
1 užigalo z mehnično pripravo, da se samo prižge.

97 kr.
1 medaljon, najnovjši facon, s kameni.

97 kr.
6 žlice iz pristnega Londonskega britanija srebra.

97 kr.
1 garnitura: 1 ženski medaljon, 1 par uhanov, 1 prstan iz bron s smaragdi, 1 par manšetnih gumb s patent. zaponko.

Razpošilja se proti poštenu povzetju; vse neugajajoče blago se zamenja ali pa se denar povrne.

J. H. Rabinowicz, Dunaj, 3. Bezirk, Hintere Zollamtsstrasse Nr. 9.

Žrebanje že prihodnji mesec.

KINCSEM SREČKE à 1 gl. **11 srečk 10 gl. samo 10 gl.**

Glavni dobitek v gotovini

gld. 50.000 gld.

10.000 gld., 5000 gld. z odtegljajem 20% — 4788 denarnih dobitkov.

(19)

Kincsem-srečke dobivajo se v loterijskem bureau ogerskega Jockey-kluba: Budapešta, Waitznergasse 6.